

11 צא **

1101

**

**

**

חוזם: 11,30601

אל: רומא/609, וו/2646, נ/2133, רהמט/1224, קובי/676

מ-: המשרד, תא: 241192, זח: 1224, דח: 7, סג: 10

תח: @ גס: אירוסה

@: נד

Handwritten notes and signatures:
דפד
מאת
5/5
25/11

420039
סודי/רגיל

א ל: השגריר, רומא
ציר - יועץ רומא

ד ע: ס/טה"ח, מנכ"ל, ממנכ"ל, היועץ המשפטי, מנהל לנכח טה"ח, יועץ כנסיות
- ואטינגטון, ס/קונכ"ל ניו-יורק

הנדון: **ביקור משלחת הואתיקן - סכומים ראשוניים.**

להלן סיכומים ראשוניים מביקור משלחת הואתיקן שנערך ב-19.11.92 בראשותו של ס/טה"ח צ'לי, והערכות על ההתפתחויות הצפויות לטווח הקצר:

1. ביקורה של משלחת דיפלומטית מהואתיקן בישראל הוא ביקור ראשון מסוגו, ומבחינה זו יש לראות בארוע נדבך נוסף בתהליך הנרמול ביחסים שהתחלנו בו עם הקמת הועדה הביילטרלית המשותפת בחודש יולי ברומא.

2. הוועדה בדרג סגני שרי חוץ אמורה לאשר הסכמות והבנות הנידונות בהרחבה ע"י פורום המומחים המתכנס בארץ. כפי שנוכחנו ערב המפגש, היו מצד הואתיקן היסוסים אם לקיימו ב-19.11 היות ופורום המומחים הצליח לגבש ניירות וניסוחים מוסכמים רק לגבי חלק קטן מהנושאים שפורטו באיננוטר המשותף עליו הוסכם כשהוקמה הוועדה הביילטרלית. ואכן, כינוס הוועדה בארץ לווה מצד הואתיקן בהבעת אכזבה על הקצב האיטי של דיוני פורום המומחים. קצב איטי זה הוכתב במידה רבה על ידינו בעיקר כדי לאותת להם על התנגדותנו ליצירת לינקאג' בין פתרון הנושאים הביילטרליים לבין כינון היחסים, ועל אי נכונותנו לויתורים מהותיים בנושאים הטונים כמחיר הנדרש מאתנו לכינון יחסים.

3. נקלענו עקב כך למצב הנראה על פניו כאבסורד. הואתיקן שבעבר גילה רגיעה מפיתוח יחסים עמנו מביע אכזבה שישראל גורמת לעיכובים בתהליך שיעדו הוא כינון יחסים, בעוד שישראל שבעבר היתה זו שדחפה לכינון ליחסים, היא זו שדווקא מביעה טביעות רצון מקצב הדיונים האיטי, ואינה ממהרת בריצה לכינון היחסים.

משרד החוץ-מחלקת הקשר

4. ביקור הוועדה והפגישה האיטית שנערכה במהלכו בין שני סגני שרי החוץ ביילין וצ'לי הצליחה לפתור 'פרדוקס' זה בכך שהוועדה קראה לפורום המומחים להגביר את מאמציו, ולקיים דיונים יותר אינטנסיביים כדי לפתור את הנושאים הביטורליים, ובעקבות כך לקדם גם את קצב נירמול היחסים. צ'לי אמר ברורות בפגישתו עם ביילין כי לכשנשיג הסכם עקרונות, הדבר יהווה פתח לצעד חשוב נוסף ביחסינו. הוא חזר ואישר כי מצידם יש כוונה ונכונות להשיג נרמול מלא של היחסים בעקבות פתרון הבעיות הביטורליות המעיקות עליהם, והדגיש כי אין צורך להמתין לשם כך לפתרון מלא, אלא צריך בשלב הראשון להגיע להסכמה על עקרונות בסיסיים בלבד.

5. ההתפתחות המסתמנת עתה היא כי עם הגברת קצב הדיונים והפגישות בפורום המומחים, ואם נצליח אכן להגיע כמתוכנן להסכמות עקרוניות על ניסוח הסכם כזה תוך חדשים-שלושה, תתכנס הוועדה בואתיקן עד חודש פברואר, ואז נגיע למצב בו נוכל להעלות את נושא כינון היחסים הראשוני (כנראה ע"י החלפת נציגים אישיים במעמד דיפלומטי), כצעד הכרחי בתהליך כולו.

6. המוקד עובר עתה לפיכך לדיוני פורום המומחים, ומסגרת זו היא שתקבע בחדשים הקרובים את הכיוונים ואת הקצב בהתפתחות ביחסים. בהתאם למהותן של השאלות הטונות העומדות לדיון בפני פורום זה, יש להניח שנדרש בנוסף לדיונים מעפטיים וטכניים סבוכים וקשים, להקפיד על ההיבטים הבאים:

א. להמנע בשלב הראשון מהתחייבויות מצדנו שיש בהן מטוס טינאי המצב המעפטי הקיים, ובמידת האפשר לא לשלם 'מחיר' ספירוסו המעשי הוא הישגים קונקרטיים לואתיקן מהם אינו נהנה כיום. (בנושאים כמו מיסים, חינוך, תקשורת וכו') ברם, אם המו"מ יתקע, יהיה עלינו לגלות גמישות.

לבגי צרכים ואילווצים המתעוררים תוך כדי הדיונים, ובמידת הצורך לבקש את הכוונת הדרג המדיני אם יתברר כי המצב המעפטי הנוכחי אינו מאפשר התקדמות.

ב. להטאיר לעצמנו - לכשנגיע לדיון בפרטים - את חופש הטיעון והפעולה המירוביים, ולהמנע מהסכמות בשלב הדיון על עקרונות שעלולות לפגוע בנו בעת הדיונים בשלבים המאוחרים יותר.

ג. להתייחס רק לאותם נושאים ועניינים אותם נוכל להציע גם לעדות נוצריות אחרות, ולא לגרום לטינאי לרעה במצבן לעומת הקתוליים.

ד. ומהיבט המדיני: להמשיך מחד לשלול עקרונית את הלינקאג' בין פתרון נושאים אלה לבין כינון היחסים, ומאידך לקבוע ברורות כי לא תוכל לחול התקדמות משמעותית בפתרון הנושאים הביטורליים כל עוד לא יכוננו יחסים. מבחינה מעשית הדבר יחייבנו כבר בפורום המומחים להבהיר להם ברורות כי לא יהיה הסכם עקרונות שייכנס לתוקף ללא יחסים.

7. מבין הנושאים שכבר נדונו בפורום המומחים ושהושגה לגביהם הסכמה (ראה מכתבי מה - 10.11.92), הנושא שזכה להרחבה במהלך הביקור היה עת'פ' במאבק כנגד האנטישמיות. ד"ר ביילין בדבריו הדגיש את הצורך להגיע כבר עתה לגיבוש הצעות והמלצות לצעדים קונקרטיים.

גם צ'לי דיבר על הנושא בהרחבה, וחזר על כך שהעם היהודי אינו עומד לבדו מול ההתפרצויות האנטישמיות האחרונות, וכי הכנסיה הקתולית עומדת במאבק ביחד עמו. התבטאויותיו האחרונות של האפיפיור כנגד האנטישמיות הוזכרו גם

הן במהלך המפגש.

8. האווירה בשיחות היתה טובה וחפשיית, וניכר הרצון מצידם לטמור על אקלים של דיאלוג כן ופתוח במגבלות הידועות. חלק ניכר מהמפגש יוחד לסקירות מדיניות על עמדות ישראל בתהליך השלום ועל ההתפתחויות בו, והן הושמעו ע"י ד"ר ביילין, י.הדס, א. בנצור. צ'לי וחבריו האזינו בקשיבות לדברים וההדים הבלתי פורמליים שקיבלנו לסקירות אלה היו חיוביים, והם ביקשו להמשיך בכך גם במפגשים הבאים. שהיה הופיע לחדר הדיונים, לחץ את ידי חברי משלחתם וברך את הפורום, והופעתו עזרה להשכנת האווירה הטובה. גם ארוחת הערב בה השתתפו אנשי דוח, אקדמאים ואנשי תקשורת היתה מוצלחת ביותר. למרות שהם חששו מארוחה רבת משתתפים בה יתבקשו חלק מהמשתתפים לשאת דבריהם, עברה הארוחה ברוח מצויינת וסייעו לכך הדברים שנאמרו ע"י הפרופסורים פלוטר, ורבולובסקי, דובואה, הד, וע"י הרב רוזן.

9. ההתענינות של התקשורת בארץ ובעולם היתה רבה, ועתונאים צלמים וצוותי טלביזיה רבים התכנסו במשרד לקבל את פני המפגש. האורחים חששו מחטיפה רבה מדי, אך בסופו של דבר נראה שהם הצליחו להתגבר במידה מסוימת על חששותיהם המוקדמים להם לא ניתן ביטוי כלפי חוץ.

נעביר בנפרד את הדו"ח המפורט של ישיבת העבודה, את נוסח דברי הפתיחה של צ'לי, ואת נוסח ההודעה המוסכמת לעתונות.

איתן מרגלית
22 בנובמבר 1992

פא

תפ: טהח(2), סטהח(1), רהמ(0), מנכל(1), ממנכל(1), מצב(0), כנסיות(2), סביר(1), סיבל(1)